

Сучасна культура: проблематика та тенденції

Обсяг: 4 кредити ЄКТС

Семестр: осінній**, Рік:** 2024-2025

Дні, Час, Місце: згідно розкладу

Інформація про викладача

Ім'я	Кучменко Елеонора Миколаївна
Контакти	kuchmeb@yahoo.com, +380975791724
Робоче місце	Кафедра літератури, методики її навчання, історії культури і журналістики
Години консультацій	Середа: 13:30 – 14:50

Опис курсу

В запропонованому курсі з «Сучасна культура: проблематика та тенденції» розглядаються проблеми, які знаходяться у центрі дискусій серед учених-культурологів. Це історична зумовленість та специфіка становлення еволюційних і типологічних концепцій; ідея прогресу і її динаміка в рамках європейської цивілізації; закономірність процесу культургенезу та співвідношення в ньому локального і універсального начал; проблема кризи культури і специфіка кризових проявів на різних етапах розвитку людини та суспільства; специфіка феноменологічного і типологічного підходу до аналізу такого складного системного утворення, як культура. .

Основна увага приділятиметься науково-практичним навичкам, зокрема, умінню:

- осмисленню теоретичних проблем сучасної культурології;
- аналізувати типологічні особливості різних етапів історії світової культури;
- осмислити різні концептуальні підходи щодо проблем сучасної культури;
- аналізу культурфілософских категорій;
- сприймати мовні системи як основу до письменної і екранної культури: від розвитку інформації-до розвитку культури;
- аналізу типологічних особливостей радянської культури на етапі її становлення у 1920-1930-і роки, коли свобода соціокультурної творчості стикається з тоталітарною доктриною;
- сприйняті інформації, ідей, проблем сучасної культури;
- аналізувати постмодернізм як методологію пізнання сучасної культури;
- сприймати культурний простір як цінність та національне надбання;
- аналізувати час як фактори історичного розвитку культури.
- висловлювати власну думку в контексті знань щодо сучасної культури під час своєї професійної діяльності;

- розуміти традиції і звичаї інших культур в контексті сучасної культури, проявляти до них толерантне ставлення;
- аналізувати взаємовпливи Заходу і Сходу в культурному просторі сучасності;
- критично оцінювати культурні явища, форми, методи, діяльність осіб, спираючись отриманні знання.
- уміння проявляти толерантне ставлення до опонентів;

Мета навчання.

Гуманітарні дисципліни забезпечують орієнтацію навчання на гуманітарні потреби особистості, створення необхідної культурологічної бази для засвоєння загальноосвітніх та спеціальних дисциплін.

Курс «Сучасна культура: проблематика та тенденції» має на меті формування культурологічної компетентності студентів, ознайомлення їх з головними сучасними теоретичними проблемами культури, з структурно-типологічним підходом як основного осмислення сучасної культури: від типу функціонування – до типу суспільства, від типу носія – до типу особистості, з проблемами суб'єкта історії як соціально-історичного суб'єкта практичної діяльності: від колективної особистості – до індивідуалізованої особистості і деперсоналізованого індивіда; умінню проводити аналіз постмодернізму як методологічного пізнання сучасної культури.

Даний курс сприяє формуванню у студентів цілісного уявлення як про історію світової культури, так сучасної культури, з'ясуванню специфіки культур Заходу і Сходу та особливостей їх взаємодії в сучасному глобальному просторі; знайомить з важливим досягненнями культури, які сформувалися у ході історичного розвитку; формуванню у студентів розуміння світової культури як сукупності історично зумовлених засобів в контексті їх аналізу і комунікацій, конгломерату мінливих, відкритих систем, колективних уявлень, цінностей, символів, поведінкових практик, які відбивають єдність і різноманітність світу у минулому і сучасному.

Під час вивчення дисципліни у студентів формуються культурні орієнтації та установки особистості, здібності та потреби у художньо-естетичних рефлексіях – того особистісного потенціалу який дозволяє їм засвоювати спеціальні знання в якості чинника цілісної суспільної культури, має творчу конструктивну спрямованість.

Після успішного закінчення курсу студенти будуть **здатні:**

- відрізняти структурно-типологічні підходи щодо осмислення сучасної культури;
- аналізувати проблеми суб'єкта історії як соціально-історичного суб'єкта історичної діяльності;
- аналізувати постмодернізм як методологію пізнання сучасної культури;
- аналізувати гендерний аспект в культурі;
- аналізувати протиріччя як основу розвитку культури в період тоталітаризму;
- аналізувати сучасні концепції культури;
- поважно ставитися до культурних традицій народів світу;
- оцінювати роль людини і суспільства у формуванні культурної само ідентичності;
- використовувати знання, які отримані у межах курсу для формування власної індивідуальної освітянської траєкторії.

Завдання курсу:

методологічні: викласти студентам основи й навчити їх застосуванню історіософському методу дослідження сучасних культурних процесів, інших культурологічних методів і підходів, які доцільно застосовувати при вивченні тих чи інших етапів культурного розвитку.

пізнавальні: дати уявлення про сучасні світові культурні процеси, підготувати до практичної діяльності в сучасних закладах освіти.; повідомити про фундаментальні досягнення культур народів та їх трансформації в сучасному постмодерному культурному середовищі, поінформувати студентів про особливості пізнання сучасної культури, її спадкоємні зв'язки та взаємовпливи; надати знання, необхідні для розуміння специфіки розвитку культури нашої держави в контексті світової культурної динаміки;

практичні: навчити основам аналізу творчих здобутків митців, вміти «впізнавати» головні історико-культурні віхи та процеси що їх супроводжували, а також, їх вплив на формування світової культурологічної наукової думки та її трансформацію під впливом сучасних культуротворчих процесі, а саме, від індустріальних до постіндустріальних концепцій до концепцій глобалізації..

Міждисциплінарні зв'язки.

Предмет «Сучасна культура: проблематика та тенденції» є однією з соціально-гуманітарних наук, які є феноменом суспільної свідомості. Предметом вивчення суспільно-гуманітарних наук є суспільство та людська культура, світ уявлень людини про природу та суспільство, світ людських ідеалів, мотивацій, надій та мрій, світ людської культурної свідомості, що закріплені в різноманітних знакових системах. Наявним є зв'язок культурології з такими науками:

- Історія
- Психологія
- Соціологія
- Педагогіка
- Філософія
- Мовознавство

В результаті вивчення дисципліни «Сучасна культура: проблематика та тенденції» студенти повинні:

Знати:

✔ суть, зміст поняття сучасна культура;

✔ теоретичні проблеми культурології;

✔ головні характерні особливості сучасної світової культури;

✔ процеси та події, які зумовлювали зміну умонастроїв та перехід від одного періоду культури до іншого;

✔ визначення та зміст основних мистецьких стилів та напрямів сучасної культури (у архітектурі, художньому та образотворчому мистецтві, літературі);

✔ світоглядні засади визначних представників світової культури різних періодів, їх здобутки, досягнення, особливості діяльності в процесі культурно-історичного поступу;

✔ структурно-типологічні підходи щодо визначення сучасної культри;

✔ проблеми сучасної культури;

✔ методологію пізнання сучасної культури;

- ✔ сучасні концепції культури;
- ✔ місце та значення регіональної культури в системі сучасної світової культури;
- ✔ зіставлення культурних явищ національної культури з відповідними процесами та періодами світової культури;
- ✔ світоглядні тенденції, які притаманні сучасній культурі.

Вміти:

- ✔ пояснити суть феномену сучасної культури, її роль у людській життєдіяльності, способи набуття, збереження та передачі базових цінностей культури;
- ✔ аналізувати головні етапи розвитку, закономірності функціонування та становлення сучасної культури;
- ✔ характеризувати, вміти пояснити та наводити приклади чільних здобутків та пам'яток культури різних регіонів;
- ✔ порівняти (зіставити, знайти спільне) особливості різних культурних періодів;
- ✔ наводити найвизначніші культурно-мистецькі пам'ятки та імена видатних представників того чи іншого періоду історії культури ;
- ✔ визначати роль і місце окремої культурної спільноти в світовій цивілізації, пояснити історичну специфіку ;
- ✔ аналізувати тенденції новітніх соціокультурних трансформацій та сучасних культурологічних процесів, які стосуються як історії світової культури;
- ✔ обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі знань світової історико-культурної спадщини.

Компетенція є однією з найважливіших особливостей вищої освіти у підготовці фахівців. Сьогодні важливо бути не лише кваліфікованим фахівцем, а й, передусім, компетентним. Компетентний фахівець відрізняється від кваліфікованого тим, що він успішно реалізує у своїй професійній діяльності отримані під час навчання знання, уміння та навички та здійснює постійний особистісний та професійний саморозвиток, що робить його цінним та затребуваним на ринку праці. Кінцевим результатом компетентності є:

- використання соціокультурних знань і вмінь в іншомовній комунікації;
- застосування культурологічної інформації у професійної діяльності;
- оцінка й аналіз власного навчального досвіду та удосконалення своєї навчальної стратегії;
- удосконалення мовленнєвої підготовки шляхом використання культурологічних матеріалів;
- уміння на основі сприйнятої інформації виділяти мікротеми, ключові слова, репродукувати зміст інформації;
- стійка здатність майбутнього фахівця виконувати завдання, передбачені кваліфікаційними характеристиками;
- глибоке розуміння сутності виконуваних завдань і проблем, що вирішуються;

- знання досвіду, накопиченого в конкретній галузі діяльності, активне оволодіння найкращими досягненнями;
- вміння обирати засоби і способи дії, адекватні конкретним обставинам місця і часу;
- почуття відповідальності за досягнуті результати;
- здатність учитися на власних помилках і вносити корективи в процес досягнення цілей.

Очікуванні результати навчання:

- на основі створеної системи знань сформувати власну позицію щодо особливостей світової культури та її місця в житті держави;
- розрізняти головні напрями в розвитку сучасного культурного процесу;
- надавати загальну характеристику даних напрямів;
- орієнтуватися у соціокультурній зовнішній і внутрішній політиці держави, її історії;
- захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси;
- чітко, послідовно та логічно висловлювати свої думки;
- адаптуватися до зростаючих потоків інформації, до наслідків науково-технічного прогресу;
- оцінювати культурні процеси, що відбуваються у суспільстві та давати їм адекватну оцінку;
- виховання особистого толерантного відношення до представників інших культур;
- використовувати набутті знання у подальшій професійній діяльності.

Навчальні ресурси

Курс викладатиметься у формі лекцій та практичних занять з використанням інформаційних технологій.

. **Організація навчання**

Обсяг	Тема
20 годин	Тема 1. Теоретичні проблеми культурології.
40 годин	Тема 2.Постмодернізм як методологія пізнання сучасної культури..
20 годин	Тема 3.Радянська культура 20-30-х років XX ст.: протиріччя як основа розвитку..
40 годин	Тема 4. Сучасні концепції культури: досвід наукової рефлексії.

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Результат навчання, що оцінюється

10	Складання аналітичного огляду літератури по темі (дискусія на семінарі, підготовка повідомлення на визначену тему).
20	Написання і захист рефератів по темі, презентація.
20	Вивчення та аналіз рекомендованих наукових текстів, історіографічний огляд, бібліографічний огляд
20	Пошук додаткової інформації, реферування наукової літератури , написання есе.
30	залік
100	**Разом**

Політика курсу

Відвідування та / або участь є важливим компонентом вашого курсу. Проте, якщо Ви бажаєте навчатися за індивідуальним графіком (враховуючи особливі обставини), або, дистанційно – можна узгодити графік навчання на основі навчальної платформи Google-клас.

Запізнення. Крайньою межею здачі портфоліо та есе є три дні до заліку Після цієї дати завдання не приймаються.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, як після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Академічна доброчесність та плагіат. Якщо ви 1) використовуєте чужі фрази, абзаци чи ідеї своїми словами іншої людини і 2) не вкажете посилання, то ви зробили плагіат певної людини. Є два способи переконатися, що ви не плагіату є те: 1) презентувати власні ідеї та 2) коли ви представляєте чужі ідеї чи фрази, надаючи посилання. Плагіат - серйозна проблема в сучасного світу, тому я активно перевірятиму вашу роботу, щоб переконатися, що ви запозичували текст та чужі ідеї. Якщо з'ясовується, що ви зробили плагіат у завданні, воно не буде зараховане, викладач повідомляє про інцидент зав. кафедрою, декану та кураторові.

При виконанні спільних завдань, потрібно вказувати внесок кожного учасника.

Мобільні пристрої на заняттях використовуються тільки з дозволу викладача. Користування мобільними пристроями з поза навчальною метою карається попередженням чи видаленням студента з навчальної аудиторії.

Поведінка в аудиторії. Під час аудиторних занять студентам дозволяється брати з собою та використовувати безалкогольні напої.

Рекомендовані джерела інформації

1. Кучменко Е.М., Мельничук Т.Ф. Культурологія. Історія світової культури: навч. Посіб. 2-е вид., доп./ За ред... Кучменко Е.К.- К.: НАКККіМ, 2014.

2. Кучменко Е.М. Культурологія. Історія культурологічних теорій./Е.М.Кучменко.-Навч.пос.-Ніжин, НДУ ім.М.Гоголя,2021.-452 с.
3. Нагорна Л.П. Історична культура: концепт, інформаційний ресурс, рефлексивний потенціал./Л.П.Нагорна.-К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України,2014.
4. Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX- початок XXI ст.):Моногр.:В 2 т.-Т.1./ В.М. Шейко. -Х.:Основа,2001.-520с.:Т.2.-Х.:Основа,2001.
5. Філософський енциклопедичний словник/ В.І.Шинкарук (гол. Редкол.) та ін. –К.: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002.
6. Хижняк І.А. Парадокси рок-музики./І.А.Хижняк.-К.,1990.-327с.

Періодичні видання:

1. «Культура і мистецтво у сучасному світі»,
2. Культура України»,
3. Міжнародний вісник:культурологія, філологія, музикознавство».

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.
2. www.nplu.org – офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України